

De knecht

Van volk naar persoon

In het vorige nummer stond een Bijbelstudie over de knecht van God (Jesaja 41). Hij heeft een bijzondere geschiedenis in het Jesajaboek. Tot en met hoofdstuk 48 is met de knecht doorgaans Israël als *volk* bedoeld. Dat is de knecht die een bijzondere relatie met de HEERE heeft en tegelijk ook een bijzondere opdracht krijgt. God laat in Babel aan zijn volk een boodschap van verlossing horen en toont daarmee dat Israël nog steeds zijn knecht

is. Helaas blijkt Gods knecht blind en doof voor deze woorden (42 vers 19 bijv.). De HEERE moet op zoek naar een knecht die wel zijn taak vervullen zal. In hoofdstuk 48 vers 16-17 klinkt daarom een nieuwe stem, waarbij het meest aannemelijk is dat dit één bepaalde persoon is, die nu als knecht door God geroepen wordt. Dit is een wending in het verhaal. Waar het volk het als knecht liet afweten, wordt nu één profetische persoon in Babel geroepen om in deze functie op te treden. Het

bijzondere daarbij is dat deze knecht niet als een Israël vervangende figuur opduikt, maar dat *hijzelf als Israël* wordt aangeduid in 49 vers 3. *Hijzelf* is nu het volk, dat als het ware in één persoon opnieuw tot leven komt, de representant van Israël in wie de oorspronkelijke bedoeling van de knecht wordt gerealiseerd.

De weg van deze knecht

Van deze persoon lezen we in Jesaja 49 vers 1 – 7. De profetische persoon vertelt hoe hij is geroepen en zich voor zijn taak heeft ingezet met woorden als een zwaard en als pijlen (vers 1-2). Men wilde echter niet luisteren en zijn werk lijkt daarom voor niets te zijn (vers 4). De profeet wordt verworpen. Toch richt hij zich weer op en zegt vol overtuiging dat zijn recht bij de HEERE te vinden is. God zal hem in het gelijk stellen (vervolg vers 4 en 5). Hij kent zijn taak om Israël bij zijn opdracht en roeping te bepalen, maar hoort ook dat hij een taak erbij krijgt om licht te brengen bij alle volkeren (vers 6). Deze nieuwe taak voor de knecht ligt overigens

Jesaja 49 vers 1-7 en 53 vers 10

in het verlengde van de knechtstaak voor het hele volk, die eerder (42,6) reeds werd genoemd. Het beeld van de knecht is in hoofdstuk 49 echter zo gekanteld, dat er nu één specifieke persoon is die Israël belichaamt en de roeping van dit volk vervult. Vers 3 kan zo gelezen worden dat God zegt: Nu ben *jij* mijn knecht, nu moet *jij* Israël zijn. De HEERE houdt hiermee wel vast aan de missie die Hij eens aan Israël gaf en ruilt zijn oorspronkelijke knecht niet in voor een geheel andere. *Deze ene* is nu *zelf* Israël en in hem wordt heel Israël gemanifesteerd. Hij staat als profeet *tegenover* het volk, maar wordt tegelijk toch *zelf Israël* genoemd en krijgt de positie van de eerder genoemde knecht.

Vervulling

De taak van de knecht wordt dus in één persoon vervuld. Daarom noemt het nieuwe testament het werk van Christus een vervulling van deze profetie. Jezus Christus is in speciale zin Gods nieuwe knecht, maar tegelijk ook bij uitstek de belichaming van het geroepen Israël. Hij is Gods nieuwe begin, maar ook is er in Hem continuïteit in Gods handelen met

Israël. Deze vervulling in Christus spreekt heel sterk wanneer we het vervolg van de weg van de knecht lezen bij Jesaja. Terwijl de knecht het steeds moeilijker krijgt en zelfs de dood ondergaat, breekt ineens bij een deel van het volk het besef door dat dit een boodschap bevat en dat juist door de schuldverzoenende dood van deze knecht een nieuwe weg voor Israël wordt geopend (Jesaja 53). Juist in verband met deze woorden zal Christus' werk vervulling worden van de oude knechtprofetie.

De knecht en de knechten

Opnieuw komt er dan een wending in het verhaal van de knecht, niet alleen vanwege zijn rehabilitatie, maar ook omdat hem een grote toekomst met "nageslacht" wordt toegezegd (53 vers 10). Allen die deze knecht erkennen en zo Gods weg leren gaan, vormen dit nageslacht. Deze nakomelingen worden niet meer 'de knecht' genoemd, maar soms wel als *knechten* van God aangeduid (bijv. 54 vers 17). Door het voltooide werk van de bijzondere knecht zal een nieuw volk van knechten ontstaan. In Jesaja 56 vers 6 wordt zelfs gesproken over vreemdelingen die zich erbij aansluiten en 'knechten van de HEERE' worden. Ook hier is er een lijn naar Jezus, die door Zijn verzoenend sterven de weg voor een nieuwe gemeenschap van knechten opende, knechten uit Israël en uit vele volken. Maar altijd zal bij hen wereldwijd de herinnering blijven dat DE knecht bij uitstek, *de representant van Israël* was in wie Israëls knecht-zijn tot volkomen werkelijkheid is geworden. Alle knechten na Hem blijven daarom met Israël verbonden via de ene, grote knecht. Er blijft in het verhaal van de knecht zowel discontinuïteit te zien als continuïteit. Discontinuïteit vanwege Gods wendingen naar een nieuw begin. Continuïteit vanwege het feit dat God steeds zijn oude relatie met zijn knecht Israël niet vergeet. <

- 1 Luister naar Mij, kustlanden, sla er acht op, volken van ver! De HEERE heeft mij geroepen van de *moederschoot* af, van de baarmoeder af heeft Hij Mijn Naam genoemd.
- 2 Hij heeft Mijn mond gemaakt als een scherp zwaard, in de schaduw van Zijn hand heeft Hij Mij verborgen. Hij heeft Mij gemaakt tot een puntige bijl, Hij heeft Mij in zijn pijlkoker gestoken.
- 3 Hij heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Knecht, Israël, in Wie Ik Mij zal verheerlijken.
- 4 Ik, Ik zei: Voor niets heb Ik Mij vermoed, nutteloos en tevergeefs heb Ik Mijn kracht verbruikt. Voorwaar, Mijn recht is bij de HEERE, en Mijn arbeidsloon is bij Mijn God.
- 5 En nu zegt de HEERE, Die Zich Mij vanaf de *moederschoot* tot Knecht heeft gevormd om Jakob tot Hem terug te brengen – maar Israël zal zich niet laten verzamelen. Niettemin zal Ik verheerlijkt worden in de ogen van de HEERE, en Mijn God zal Mijn kracht zijn.
- 6 Hij zei: Het is te gering dat U voor Mij knecht zou zijn om op te richten de stammen van Jakob en om hen die van Israël gespaard werden, terug te brengen. Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde.
- 7 Ik zal hen die u onderdrukken, hun *eigen* vlees te eten geven, en van hun *eigen* bloed zullen zij dronken worden als van jonge wijn. En alle vlees zal gewaarworden dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, uw Verlosser, de Machtige van Jakob.
- 10 Maar het behaagde de HEERE Hem te verbrijzelen, Hij heeft *Hem* ziek gemaakt. Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij nageslacht zien, Hij zal de dagen verlengen; het welbehagen van de HEERE zal door Zijn hand voorspoedig zijn.

De profeet Jesaja van de Italiaanse schilder Raphael

Gespreksvragen:

1. Het spreken over de knecht in het boek Jesaja "versmalt" zich tot één persoon. Zou u meer momenten in de bijbel kunnen aanwijzen waarop Gods werk zich "versmalt", omdat in een bredere stroom veel mensen niet meer willen luisteren?
2. Hoe kunt u in datgene wat God over zijn knecht zegt, ook horen dat God zijn oude volk Israël ondanks alles niet wil vergeten?
3. Jezus Christus wordt in het nieuwe testament verkondigd als vervulling van de woorden over de knecht. Welke punten uit de woorden over de knecht in Jesaja 49 (en de volgende hoofdstukken) zou u op Hem kunnen toepassen?